

ŞANSA BAK

Michael Byrne Thames Valley Üniversitesi'nin İngilizce bölümünden mezun oldu. Önce İngilizce öğretmenliği, sonra taksicilik yaptı, şimdiyse zamanının büyük bölümünü yazmaya ayırıyor. *Şansa Bak*, ilk romanı. İkinci romanı üstünde çalışmakta olan Byrne, kızı Eve ve kedileri Chloe ile yaşıyor.

Dilek Şendil Kadıköy Maarif Koleji ile İstanbul Üniversitesi Amerikan Kültürü ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Dilimize kazandırdığı 70'i aşkın kitap arasında yayınevimizden çıkmış çevirileri: Ian Hodder, *Çatalhöyük: Leoparın Öyküsü* (2006), Gerald MacLean, *Doğuya Yolculuğun Yükselişi: Osmanlı İmparatorluğu'nun İngiliz Konukları* (2006), John Gray, *Saman Köpekler: İnsanlar ve Diğer Hayvanlar Üzerine Düşünceler* (2008), Alberto Manguel, *Geceleyn Kütüphanesi* (2008), Tony Judt, *Savaş Sonrası: 1945 Avrupa Tarihi* (2009), *Kötülük Kol Gezerken* (2011) ve *Anılar Şalesi* (2013), Stella Rimington, *Kaçak Avı* (2009) ve *Gizli Ajan* (2010), Martin Amis, *Görüş Evi* (2010), Kate Atkinson, *Güzel Haber Ne Zaman Gelir* (2012), Janet Souter, *O'Keefe*, Ian Rankin, *Başkasının Mezarı* (2014), *Ölüleri Anmak* (2014), *Veda Müziği* (2015).

MICHAEL BYRNE

Şansa Bak

Çeviren
Dilek Şendil

YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Yayınları - 4351
Dođan Kardeř - 491

şansa Bak / Michael Byrne
Özgün adı: Lottery Boy
Çeviren: Dilek şendil

Kitap editörü: Darmin Hadzibegoviç
Düzeltilti: Mustafa Aydın

Kapak tasarımı: Nahide Dikel
Grafik uygulama: Arzu Yarař

Baskı: Mega Basım Yayın San. ve Tic. A.ř.
Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1 Baha İş Merkezi A Blok Kat: 2
34310 Haramidere / İstanbul Telefon: (0 212) 412 17 00
Sertifika No: 12026

Çeviriye temel alınan baskı: Walker Books, Londra, 2015
1. baskı: İstanbul, Aralık 2015
ISBN 978-975-08-3539-1

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.ř., 2015
Sertifika No: 12334
Text © 2015 Michael Byrne

Bu kitap ilk kez Büyük Britanya'da 2015 yılında
Walker Books tarafından yayımlanmıştır.

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.ř.
İstiklal Caddesi No: 142 Odakule İş Merkezi Kat: 3 Beyođlu 34430 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: <http://alisveris.yapikredi.com.tr>

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

Kızım Eve için

“Düşler yaşandıkça gerçektir,
Biz de düşlerde yaşamıyor muyuz?”

Alfred, Lord Tennyson

1

05 05 19
GÜN SAAT DAKİKA

Bully gözlerini kısmış, nehrin karşısındaki koskocaman saate bakıyordu. İki kol da altıyı geçmişti, Jack'in çay saati geldi demek oluyordu bu. Bully uzun kabanının cebinden teneke kutuyu ve metal kaşığı çıkardı.

"Al bakalım... İşte çayın, ahbab" dedi, kaşıklamakta epey zorlanıyordu çünkü tenekenin dibinde sadece jöle vardı. Jack hepsini çiğnemededen yalayıp yuttu.

Jack, Staffordshire bull teriyer kırması bir dişi köpekti, ama Bully'nin tam olarak bilmediği bir cinsle karışmıştı, aslında kimse bilmiyordu ya. Öbür yarısı diğer bütün köpeklerin bir karışımıydı. Kısa sert tüyleri boynunun etrafında koyu kahverengiyken geri kalanı beyaz ve gri çizgiliydi, bu onu ömrü tükenmeye yakın ihtiyar bir köpek gibi gösteriyordu. Kuyruğu süs köpeklerinin kuyruğuna benziyordu; geniş bir poposu, krikoyla kaldırılmış gibi duran arka bacakları ve bükülmüş gibi duran ön bacakları vardı, bu yüzden de dik oturduğunda sizi *gerçekten* kucaklamak istediğini sanırdınız. Fakat minik keskin dişlerini görünce siz onu *gerçekten* kucaklamak istemezsiniz.

Bully kışın evini terk ettiğinde Jack de peşine takılmıştı. Şimdi mevsimlerden yazdı, Jack iki yaşına geli-

yordu ve gitgide şişiyordu, yine de hâlâ gülünç bir görünümü vardı. Dilenmeye uygun bir köpek değildi, hoş, Bully zaten dilenmek için tutmuyordu onu yanında. Dostuydu bu köpek, ailesinden biri gibi görüyordu onu.

“Hadi ahbab... hadi...” diye yalvarıyordu Bully, çünkü Jack gözlerini hâlâ ondan ayırmıyordu, fakat tenekede pek bir şey kalmamıştı. Buna rağmen tenekenin içini kaşıkla bir kere daha sıyırdı. Sonra farkına varmadan kaşığı kendi ağzına götürdü. Aç olduğunda elinde olmadan yapardı bunu, açlık aniden bastırır, ona tuhaf şeyler yaptırırdı, kontrolü eline alırdı, sanki hayvan olan oydu.

Bully ağzındaki tükürdü. Jölenin tadı hiç fena değildi ama damağında bıraktığı hissi sevmemişti, soğuk ve yapış yapıştı. Ağzına su alıp yanaklarını şişirerek iyice çalkaladı, sonra tenekenin arkasında yazılı içindekiler listesine alışkanlıkla göz attı, çünkü sadece ne olduklarını söyleyen ve başka bir şey anlatmaya çalışmayan şeylerden hoşlanırdı.

%65 su

%20 protein

%12 yağ

Son maddeye gelince, orada görmekten hoşlanmadığı tek madde buydu: *%3 kül*. Fabrikalarda çalışan zombilerin konserveleri kapatmadan önce sigaralarının küllerini içine siltiklerini düşündü. Sigaraları bittiğinde başka kül çeşitleri de kullanıyorlardı belki. Ama en azından bunu tenekenin arkasına yazacak kadar dürüsttüler.

Konserve tenekesini nehre atmaya gidiyordu, köpeğin resmini görünce fikrini değiştirdi. Resimdeki, bir Jack

Russell teriyerdi. Bully severdi Jack Russell teriyerleri; belki biraz fazla küçüktüler, biraz da gürültücü olabiliyorlardı, ama Bully'nin hoşuna *gerçekten* giden şey etikette Jack'in adının yazmasıydı. Bu, *onun* köpeğine önem ve resmiyet kazandırıyor. Gerçi Jack tam köpek sayılmazdı. Bir kız köpekti o – hani dergilerde *kan-cık* dedikleri cinsten. Uzun zaman önce, geçen yaz onu bulup oturduğu daireye götürdüğünde Phil “Bu bir kız” demiş, daha annesi hastaneden gelmeden adını koymuştu: *Jacky*. Gelin görün ki Bully evden ayrıldığından beri ona böyle seslenmemişti. Sondaki *y* harfini kaldırmış, böylece köpeğin adı sadece Jack olmuştu.

Boş tenekeyi kabanının cebine koyduktan sonra kocaman ve beyaz Londra'nın Gözü'ne doğru nehir boyunca yürüdü. Bu dönmedolap ona hep bozuk gibi görünürdü: Yerinden kımıldamadan, olduğu yerde dönüp durduğunu görünce, sanki içinde kapalı kalmış zombiler el sallayarak yardım istiyormuş gibi gelirdi ona. Jack de yanı başında onunla yürüyordu, sık sık ayak bileklerini kokluyor ama ayaklarının altında kalmamayı başarıyordu. Bully daha evden ayrılmadan önce iyi eğitmişti onu. Sadece *bekle* komutunu öğretmeye haftalar harcamış, doğru yaptığında da aferin eşliğinde Haribo ve Skittles şekerlemeleri vermişti. Dergilerde bunun *uysal olmanın ödüllendirilmesi* olduğu yazardı.

Kaykay pistine gelince durdu, kaykayların tıkrıtısıyla kahkahalar kulaklarında çınlıyordu. Aslında pek beğenmezdi burayı. Öyle büyük yokuşlar ya da rampalar yoktu burada, eski mahallesindeki bazı kaldırımlardan

veya kasislerden daha yüksek olmayan beton tümsekler vardı sadece. Hele bir de üstündeki geniş, hantal, gri binanın altında nasıl sıkışıp kaldığını görünce, burası gerçek bir kaykay pisti bile değil, diye düşünürdü. Burası Bully'ye eskiden oturduğu apartman blokunu, çöp bacalarından atılan torbaların konteynerleri beslediği bodrumu hatırlatırdı.

Kaykaylarıyla numaralar yapan çocukların hiçbirini tanımıyordu hâlâ. Buraya yalnızca onların gülüşlerini, sohbetlerini ve düşmelerini, sonra da bütün kabahati kaykaylara atmalarını seyretmeye gelirdi. Elbet o da bir gün bir kaykayla gelecekti buraya, şöyle kabahat aranmayacak cinsten, gümüş ve altın tekerleri olan, üstü güzelce süslü... hem de en iyisinden bir kaykayla. O günün ne zaman geleceğini bilmeseydi de bir gün geleceğinden emindi.

“Şuna bak,” dedi çocuklardan birini Jack'e göstererek, “berbat, di mi?” Oysa içinden, orada sadece dikilip dursam ve gözümü ayırmadan yeterince baksam, günün birinde belki bir tanesi binmeme izin verir, diye geçiriyordu. Şimdiye dek tek yaptıkları ona *mikrop* demek ve basıp gitmesini söylemekti. Kaykaycı dilinde mikrobun ne anlama geldiğini tam bilmiyordu ama ufak, pis ve kötü bir şey olduğunu biliyordu. Hoş, dürüst olmak gerekirse, Chris ve Tiggs ile birlikte buraya geldiğinde, Chris kaykaycı çocuklara çok daha fena isimler takmış, piste fırlattığı şişe o berbat numaralarını yaptıkları yerin tam ortasında paramparça olmuştu.

Bu, çok sık olmazdı. Genellikle boş şişeleri yaya köp-

rüsünden aşağı atar, sonra da yüzerek altlarından geçmelerini izlerlerdi. Chris ve Tiggs kankalarıydı. Onların söylediklerine gülerdi Bully; kızlardan *piliç* ve *havalı* diye söz eder, nehir boyunca takılırlardı. Bazen Chris başına kırmızı bir bez parçası bağlayarak gezerdi, Tiggs de *daima* kafasına taktığı kulaklıklarla *iğrenç müzikler* dinlerdi. İkisi de ondan büyüktü. Her yeri dolaşmışlardı, Londra'nın tamamını bilirlerdi, hatta Brent Cross alışveriş merkezini bile.

Kaykaycılarını bir süre daha seyretti, ta ki ufak tefek, ondan da kısa boylu bir çocuk *gerçekten* berbat bir numara yapıp beton zemine pattadan düşene ve yuvarlanana kadar. Çocuğun dirseği sıyrılmıştı, sanki derisi yerine gelsin diye ovuşturup duruyordu. Bully sahte kahkahalar atmaya başladı. Diğerlerinin bir şey yapamayacağını biliyordu, çünkü Jack yanındaydı, ama aynasızların kokuyu almasını da istemiyordu, bu nedenle oradan ayrılıp Göz'e doğru yürümeye koyuldular.

Yaya köprüsüne geldiklerinde alt basamaktaki dilenci adama dikti gözlerini. Yanlış yapıyordu. Dilenmek için genellikle zombilerin soluklanmak üzere durdukları üst basamağa oturulurdu. Adam hiç iyi görünmüyordu, güneşin altında tir tir titrerken, başını indirmiş, tek bir söz etmeden kendi kendine mırıldanması pek işe yarayacağına benzemiyordu. Zaten herhangi bir yazı da taşımıyordu. Madem sesli dilenmeyecekti, o zaman bir yazı göstermeliydi, yoksa insanlar nereden bileceklerdi?

Bully, dilencinin etrafından dolaştı, yaya köprüsüne çıkan basamakların yarısını tırmandı. Orada durup,

yakalamaya değer bir şey var mı diye nehrin sularına baktı. Bacaklarının arkasına vuran güneş hâlâ ısıtıyordu, suya batmasına daha çok vardı, avlanmak için vakit uygun değildi. Ortalıkta dolaşan zombiler çoktu daha, sağa sola bakmadan çabucak şehirden ayrılıyorlardı. Sabahleyin yine hızla geri gelirlerdi. Bully daha net görebilmek için gözlerini biraz daha kıstı. Kısmadığı zamanlar gözünün önündeki her şeyi solucan gibi kıpır kıpır görürdü. Ta uzaklardaki nesnelere görmek için gözlük takması gerekiyordu aslında, fakat evden ayrılırken yanına almamıştı, o da çareyi gözlerini ovuşturup kısmakta bulmuştu.

Parmaklıklara dayanmış nehre bakarak birkaç muhtemel hedef seçti: şort ve altına tayt giymiş uzun boylu bir kızın elinde dondurma külahı vardı, daha kısa boylu erkek arkadaşı ona takılıyor, elinden külahı almaya çalışır gibi yapıyordu. Bully onları rahat bıraktı. Kızlar köpekleri sevmezdi ama yaşlı kadınlar bayılırlardı. Bunlardan biri oradaydı işte! Kolunda içine Jack'in sığacağı kadar kocaman şık bir el çantasıyla, ömründe hiç pencere görmemiş gibi gözlerini nehrin karşısındaki binalara dikmiş bakıyordu. Bully parmak ucunda usulca basamaklardan aşağı indi, alt basamakta zangır zangır titreyerek oturan adama takılıp düşecekti az kalsın; kadın yürümeye başlayınca da kendisini göremeyeceği bir açıdan yanına sokuldu.

Adımlarını kadınınkilere uydurdu.

“Annemin yanına dönmeye çalışıyorum ama 59 peni eksik...”

“Mutlaka öyledir” dedi kadın ama hiç de öyle değil dercesine geriledi.

“Eve gitmek istiyorum ama param çıkışmıyor” diye devam etti Bully, kadın kaçmasın diye bu kez bir çırpıda söylemişti.

Bully, sanki dilenmiyormuş da başka bir şey için paraya ihtiyacı varmış gibi konuşmayı severdi, yoksa insanlar “ne yapıyorsun, neden okulda değilsin” türünden sorular sormaya başlardı. Bunu öğrenmişti artık.

“Bize bir iyilik yapabilir misiniz?”

Kadın başını çevirip gitmeye, “Hayır, teşekkür ederim” diye cevabı yapıştırmaya hazır gibiydi, ama sonra bakışları Jack’e takıldı.

“Ah... Köpek senin mi?”

“Öyle ya.”

“Uslu bir köpek, değil mi?”

“Öyle...” Bully kendi kendine kafa sallarken surat asmamaya çalıştı. Bu kız tabii ki usluysa. Bully öğretmişti ona uslu olmayı, söz dinlemeyi, çünkü böyle yapılırdı. Bir köpeğe köpek *gibi* davranmaz, ona bağırıp çağırılmaz, vuramazdın. Sana *itaat* etmesi için köpeği eğitmen gerekirdi, ondan sonra ömür boyu dostun olurdu.

“Yanınızda 59 peni var mı peki? Normalde istemezdim.” Hep böyle derdi, hoş artık *neyin* normal olduğuna hiç kafa yormaz olmuştu. Bir keresinde, şimdi karşısında duran kadından da yaşlı, başında şapka, elinde baston olan çatlak bir kadın onu bir kafeye götürüp

kahvaltı ısmarlamıştı. Sıcacık yerde bir saat kadar otu-
rurlarken kadın ona genç kızlık yıllarını anlatmıştı;
kadın kırık bir yerde büyümüşü, kendi atı ve sprin-
ger spanyel bir köpeği vardı; fakat bu durum hiç *normal*
değildi. Bazen tam bir kâğıt para alırdı, çoğu kez de
sadece bozukluk verirlerdi. Bir defasında istediği parayı
tamı tamına almıştı, genç bir adam eğlence olsun diye
kankalarının gözünün önünde teker teker saymış, Bully
buna çok bozulmuştu.

“Kaç yaşındasın sen?”

“On altı.”

“Emin misin?”

“Yaşıma göre küçüğüm, di mi?”

Büyüklerin seni baştan aşağı süzerken yaptıkları
gibi, kadın gözlerini kısarak bakıyordu ona. Bully ba-
şına şapka taktığında on altı civarında görüldüğünü
tahmin ediyordu. Şapka, üstünde siyah benekler olan
kahverengi bir kasketti. Ona aitti. Kışın evden ayrılır-
ken yanına almayı akıl etmişti. Hoş, artık üşütmemek
için değil, istasyondaki kameralardan yüzünü sakla-
mak için takıyordu, hem kasketi onu daha uzun boylu
gösteriyordu. Elini durmadan ona götürür, iyice alnına
indirir, bu haliyle yaz güneşi altında Noel Baba'nın yar-
dımcı cücelerinden birine benzerdi, ama gelecek yılbaşı
Noel Baba'ya yardım edemeyecek kadar iri bir cüceye.

On ikisindeydi ama artık on üçüne yaklaşıyordu, ka-
lan aylar tek elinin parmaklarıyla sayabileceği kadar
azdı. Yuvadayken o yılın en uzun çocuğuydu, en uzun
kızdan bile uzundu. Çoktan 167 küsur santime gelmişti.

Müteahhidin kamyonetinden aşırıldığı mezurayı cebinden eksik etmezdi, eski ölçüye göre tamı tamına beş ayak altı parmaklı boyu. E, bu da bazı yetişkinleri geride bıraktığı, hatta bazı aynasızlar kadar büyük olduğu anlamına geliyordu. Annesi uzun boyluydu, ama Bully şimdi düşünüyordu da, bunun nedeni önceleri kendisinin küçük olmasıydı herhalde. Üstelik annesi topuklu ayakkabı giyerdi. Onlara bir numara, iki numara gibi adlar takmıştı. Belki babası uzundu. Belki de babası uzanınca kaykay pistinin beton tavanına bile değebilirdi. Her neyse, babasının boyu ne olursa olsun, onun daha uzun olacağı kesindi. Cinsi böyleydi. Öyle olacağına karar vermişti çünkü boyu yeterince uzadığında ya bir bankayı soyacak ya da bir işe girecek veya başka bir şey yapıp para biriktirecekti, böylece içinde tuvaleti, yatağı ve televizyonu olan doğru düzgün bir yeri olacaktı.

Tekrar dikkatini topladı. Kadın hâlâ onu kesiyordu.

“On altı mı? *Sahi* o kadar var mısın?”

“Varım tabii. Küçükken kanser olmuşum, o zaman boyum bayağı çekti” dedi Bully gayet ciddi bir edayla, çünkü kanser insana böyle yapardı. Annesi o kadar hastaneye girip çıktıktan sonra bir daha topuklu giymemişti.

“Ah, canım. Zavalıcık. Evine git hadi... Dinle, bununla kendine güzel bir yemek ısmarla, sakın gidip başka bir şeye harcama, tamam mı?” dedi kadın, şimdi gözlerini kocaman açmış ona bakıyordu. Bully onunla böyle konuşulmasından hiç hoşlanmazdı. Eğer kadın